

verwezentlijken, ten nadeele van arme arbeiders? Hebben de bakkers, bij voorbeeld, zelve niet tot de werkerscoöperatieve gedreven door, in de goede jaren, het brood op hooge prijzen te houden?

» Doch, wij willen de kwestie van deze zijde niet beschouwen en ze alleen op het terrein van 't werkersbelang nagaan.

» Het zal toch zeker niemand in het hoofd komen van nog aan de werklieden het recht te betwisten voor hun profijt te zorgen, zelfs wanneer zij zich moeten vereenigen om dat profijt na te jagen. De bazen vereenigen zich, de bankiers, de bakkers, de winkeliers; belachelijk ware het den werkman ditzelfde recht te betwisten.

» Dit vastgesteld zijnde kunnen wij onmiddellijk overgaan tot de opsomming van de voordeelen welke de werkerscoöperatieve afwerpen. Zij zijn zoowel van zedelijke als van stoffelijke aard.

» De stoffelijke voordeelen zijn dat de werkman zich betere waren aan geringere sommen kan aanschaffen.

» Dat hij aldus de verwezentlijke profijten kan aanwenden ter bevrediging van andere behoeften, hetzij voor zijn huisgezin of dat hij die profijten kan aanleggen in spaar- pensioen- of andere voorzorgskassen.

» Dat hij zich moet ontmaken van het ongelukkig gebruik, hetwelk men « de plak » noemt, en zich aldus onttrekt aan wat er 't noodlottigste is voor een werkersgezin, gelijk voor alle andere huishoudens, namelijk: in schulden staan.

» Door zijne deelneming aan de coöperatieve, leert de werkman sparen, vooruitzien, wijdt hij meer aandacht en zorg aan zijne persoonlijke belangen, zal hij meer afschrik hebben voor nuttelooze uitgaven en verbrassingen.

» De zedelijke ontwikkeling volgt hier de stoffelijke verbetering op. De werkman gevoelt zijne eigenwaarde stijgen en krijgt meer initiatief. Het aandeel van verantwoordelijkheid, welk hij op zich neemt, zet hem aan zijne kennis te verrijken, zoodat zijne verstandelijke vermogens zich uitbreiden.

Het *Vaderland* van Woensdag 2 Oogst 1893 zegt nog:

« De samenwerking is het wapen waaraan de socialist van Gent hunne macht te danken hebben. 't Is misschien daarom dat vele liberale werklieden, die 't socialisme verfoeien, terzelfder tijd de samenwerking niet genegen zijn. Zij hebben, ons dunkt, ongelijk. Zij hebben het recht zich van hetzelfde wapen als de socialist te bedienen en, wanneer zij het leeren doen, beter dan de socialist, zal het rijk van deze laatste voor goed vernietigd zijn. »

Gij ziet, uwe voorgangers, het blad dat beweert uw orgaan te zijn, is zelf voor de coöperatie.

Volgt dus den raad der kleine burgers niet!

Wanneer zij te laf of te dom zijn van tegen de grooten te strijden, strijdt gij ten minste en ook tegen de groote liberalen, die voor den werkman zoo slecht zijn als de rijke katholieken.

De Engelsche Werkersvereeningen of Trades-Unions

Toen eenige jaren geleden een liberaal of katholiek burgersblad zich tot de werklieden richtte, was het altijd:

« Spiegel u naar de Engelsche weerstandskassen of Trades Unions. Dat zijn uitmuntende vredelievende werklieden; zij spreken van geen revolutie, van geen algemeen eigendom en zelfs van geene politiek. Zij houden zich met hun loon bezig en gaan goed vooruit. »

Nu slaan diezelfde bladen een geheel anderen toon aan.

En geen wonder:

De brave vredelievende anti-socialistische engelsche werklieden-vereeningen komen in hun laatste congres te Norwich gehouden, de hier volgende besluiten te nemen:

« De parlementaire commissie der « Trades Unions » is gelast een wetsontwerp neer te leggen van wettelijke invoering van den achturigen arbeidsdag voor ALLE STIELEN. »

« Met 219 stemmen tegen 61, heeft het congres een besluit aangenomen, vragende dat de landerijen, de middelen van

voortbrengt en ruiling van rijkdommen, het eigendom van den Staat worden. »

Hebben de vroegere anti-socialistische en anti-politieke engelsche werklieden-vereeningen die stemmingen maar in haast uitgebracht, zonder te weten wat zij deden?

Hoegenaamd niet. De feiten hebben onze engelsche broeders de oogen geopend.

Sinds verscheidene jaren betalen de engelsche weerstandskassen alle jaren veel meer aan werkloozen dan aan werkstakers.

De toenemende mekanieken, die velen hunner leden broedeloos stellen, hebben hen overtuigd dat de weerstandskassen alleen onmachtig zijn den strijd tegen het kapitalisme te winnen.

Het is zoo ver gegaan, dat al de laatste groote engelsche werkstakingen niet uitbraken voor vermeerdering van loon, maar tot verdediging van het loon, dat de patroons met een kwaart en met den helft wilden verminderen.

Daarom hebben de engelsche werklieden gezegd, dat de wetgeving hen helpen moet om hun bestaan te beschermen, en daar zij meer dan ooit beginnen te gevoelen dat de overmacht der patroons in hun kapitaal en eigendom zit, willen zij dat die eigendommen aan heel de natie toebehooren, om, door eene rechtvaardige verdeling der opbrengst van den arbeid, de ellende en de slavernij van den werkman in eens uit te roeien.

Dat elke verstandige werkman dus een voorbeeld neme aan de verstandige engelsche werklieden, zich bij de socialistische aansluitte en op 14 October voor de socialistische stemme!

Aan de Wevers en aan de Liberale werklieden

Kort na de Maartopstanden te Luik en rond Charleroi, door de onverschilligheid der regeerders tegenover de werklieden uitgebroken, stelde M. Frère-Orban voor Werk- en Nijverheidsraden te stichten, die de betrekkingen tusschen patroon en werklieden zouden regelen en werkstakingen zouden beletten.

Lange schoone artikelen werden over die raden in de liberale bladen geschreven en eindelijk zou de sociale kwestie vredelievend worden opgelost, de socialist waren dood, endoor de vrijheid, de heilige vrijheid zou alles worden geregeld en *tata la* en *tata la*.

Leest eens met aandacht en onpartijdigheid het volgende en met ons zult gij bekennen dat de slechtheid der fabrikanten en de medeplichtigheid der liberale overheid den Werk- en Nijverheidsraad machteloos maken of toch bijna.

WERK- EN NIJVERHEIDSRaad
Sectie Weefnijverheid

Zitting van 27 December 1891

Eene schanddaad van MM. Van der Haeghe-Cruyplands en medeplichtigheid van den burgemeester.

Den 2 Juni vraagt de schrijver der Weverssectie aan den heer voorzitter Buysse, den raad bijeen te roepen om M. Vander Haeghe-Cruyplands te doen ophouden langer zijne wevers te vervolgen.

Eenige maanden te voren was eene werkstaking bij M. Vander Haeghe uitgebroken, omdat zijne wevers, door het slecht garen, niets meer konden verdienen.

Als de werkstakers zich bij andere fabrikanten aanboden en dezen zagen dat zij van M. Vander Haeghe kwamen, vroegen zij hen een briefje van dezen fabrikant.

M. Vander Haeghe weigerde altijd dit briefje aan zijne oude wevers te geven, zoodat hij ze letterlijk wilde uithongeren.

M. Buysse verzendt den schrijver naar den burgemeester; den 8 juni schrijft deze aan M. Lippens. Deze verzendt hem naar den voorzitter en deze weer naar M. Lippens, aan wie de schrijver den 15 juni weeral schrijft.

Den 26 juni antwoordt M. Lippens, dat de omstandigheden de bijeenroeping van den raad niet noodig maken, dat de wevers al 6 maanden weg zijn, en dus geen geschil meer tusschen hen en de heer Vander Haeghe-Cruyplands bestaat en wat de vervolgingen betreft, dat hij die niet kan beoordeelen!!!

Schande, driedubbele schande over den weeden, onverzoenlijken fabrikant, en schande over zijnen medeplichtige, de heer Lippens!

Inwendig Reglement voor de Werk- en Nijverheidsraden

Den 25 September 1892 hield de sectie daarvoor eene zitting en besloot dat dit maar vruchtbaar kan worden besproken in eene algemeene zitting van al de afdeelingen, waaruit de Gentsche Werk- en Nijverheidsraad is samengesteld.

De regeering weigert die algemeene vergadering!!

Werkstaking bij M. Wild

Bij M. Wild, sargienfabrikant, Groot Meerhem, waren gestreepte sargien te weven. Hij komt met zijn wevers overeen dat hij ze zou betalen tusschen fr. 0.13, prijs der sargien punt 4 en fr. 0.15, prijs der sargien punt 5; dus aan 14 centiemen.

De wevers werken twee weken aan dien prijs. De derde week moet een wever zoo eene sargie maken; hij wordt fr. 0.13 betaald. Voor eenen centiem reclameert de wever niet. Later moeten de wevers er 4 maken, maar hunne te smalle getouwen en gemis aan spoelen beletten hen die te maken. M. Wild meent dat het kwaden wil is, en zendt die wevers weg, ook nog omdat het dezelfde reclameurs (?) van 1886 zijn! De andere wevers laten op die slechte daad het werk staan. In den Werk- en Nijverheidsraad belooft M. Wild dan 12, dan 5 der werkstakers weer te nemen en hij heeft nooit zijn woord gehouden.

De moeilijkheden die de werklieden-rechters ontmoet hebben om den Werk- en Nijverheidsraad bij een te roepen, zijn ongehoord. Ziehier de feiten:

Den 23 November 1892 schrijft de heer Buysse aan gezet Verlot, schrijver van de afdeeling, dat hij den raad zal bijeenroepen voor den 27, maar dat hij niet zal tegenwoordig zijn, daar hij op reis moet.

De burgemeester stond ze maar voor den 4 December toe, omdat hij maar den 25 November wist dat mijnheer Buysse als voorzitter moest vervangen worden!!!

Den 4 December heeft de zitting plaats M. Monckarnie zit voor. De heer Wild is aanwezig: hij verklaart dat hij nieuwe wevers heeft en de zitting mag eindigen.

Een *werkman raadslid*. — Waerom heeft de heer Wild dan in den *Journal de Gand* geschreven dat hij zich in den Raad zou komen verrechtvaardigen?

De zitting wordt toch voortgezet.

De schrijver Verlot wordt gelast de boeken van den heer Wild na te zien. Verlot doet het, vindt dat zij niet overeen komen met mijnheer Wild's woorden en vraagt voor den 6 December eene nieuwe zitting aan.

De heer Monckarnie antwoordt den 7 December dat hij ook de boeken van den heer Wild heeft nagezien, dat alles in regel is en hij eene nieuwe zitting niet noodig acht.

Den 8 December schrijft Verlot aan M. Monckarnie, dat er cijfers op de boeken veranderd zijn en hij aandringt, in eene Raadszitting verslag zijner zending te geven.

Den 7 December schrijft M. Buysse aan Verlot dat hij de zitting toestaat voor den 12 December en het gemeentebestuur ook.

Op 8 December nieuwen brief van den heer Buysse, meldende dat mijnheer Monckarnie de zitting onnoodig blijft achten daar de werkstaking geëindigd is.

Den 10 December nieuwen brief van den heer Monckarnie aan Verlot, zeggende dat hij de zitting onnoodig acht en de schrijver bij de eerste gelegenheid wel verslag zijner zending aan den Raad zal kunnen geven.

Den 12 December dringt Verlot bij den heer Buysse op de zitting aan en eischt dat de heer Wild met zijne boeken ontboden worde. Elkeen zal dan kunnen oordeelen.

Den 13 December nieuwen brief van den schrijver, aandringend op de zitting en wijzende op de feiten te Tilleur voorgevallen, die waren vermeden geweest, had de Werkraad zich de zaak aange trokken.

Eindelijk wordt den 18 December de Raad bijeengeroepen. Van de patroons waren de heeren Buysse en Monckarnie alleen aanwezig. Door deze misdadige taktiek was alle verzoening onmogelijk. De werkstakers waren vervangen.

De heeren Buysse en Monckarnie beloven aan mijnheer Smet, liberalen sargienfabrikant, op den Briel, te verzoeken de wevers van den heer Wild te aanvaarden. Hij deed dit niet, alhoewel hij getouwen had ledig staan.

Bij dien heer Smet hangt een reglement in de fabriek, met de bepaling in: Wie een werkman aangeeft, in de fabriek werkzaam, die in « Vooruit » is, krijgt eenen frank.

Hij was vroeger ook raadslid, maar kwam niet meer sedert meer dan een jaar.

Wevers en liberalen werklieden van Gent, beslist: MM. Vander Haeghe, Wild, Smet, en Lippens zijn gekende liberalen.

POLITIEK NIEUWS

Hiep den Blek was al acht dagen bezig met zijne kleerkassen overhoop en overeinde te zetten, tot groote wanhoop van de knechts en meiden, tot eene dier laatste zich verstoutte aan mijnheer te vragen wat hij toch hebben moest.

— Zie, Fientje, ik zoek al de broeken die ik op de banken der universiteit versleten heb, om ze cadeau te doen aan 't museum.

— Wel, menheere, was 't antwoord, wacht tot na de kiezing, dan kunt gij er eene vest bij doen...

(Historiek).

VAN ALLES WAT

De werkeloosheid klimt verschrikkelijk. De katholieke minister Le Jeune, zegt in een zijner laatste redevoering.

Van 1840 tot 1870 hadden wij in de bedelaarsgestichten, 't een jaar door het ander, 4000 bedelaars. Van 1870 tot 1890 is dit getal tot 15 duizend per jaar geklommen.

De bedelaars zijn dus bijna 4 maal vermeerderd. Onder hen zijn er van alle vakken, omdat de machien in alle stelen werkloozen met honderden maken.

Al de karnmelk-hervormingen door de liberalen, katholieken en anti-socialisten voorgesteld, kunnen aan dien rampzaligen toestand niets veranderen.

Het socialisme alleen brengt daar verbetering aan door de groote werkluizen en landerijen aan de regeering te schenken, die, door een echt volksbestuur, het leven zou verzekeren aan elken werkman, daar er genoeg voortgebracht wordt om dit schoon doel te bereiken.

Zij beminnen toch zou de werklieden! — Het onderwijs van een volkskind, in de lagere scholen, kost per leerling en per jaar, 45 frank aan de regeering.

Het onderwijs van een burgerkind, aan middelbare school, atheneum en hooge school, kost per leerling en per jaar, 1200 fr. aan den Staat.

Liberale en katholieke hebben dat schreeuwend onrecht doen ontstaan. De anti-socialisten keuren dit goed. Weg met alle volksverachters en hunne knechten.

De uitgekochten. — De *Vrije Kiezer* van de dompers en de omzendbrieven van de liberalen zijn verschenen.

Duizend frank belooning aan elken werkman die daarin een woord tegen de rijke katholieken en rijke liberalen vindt.

De uitgekochten uit d'Oudburg en Gewat weten niets anders dan te schelden op de socialist, zonder wie het uitgebreid stemrecht niet bestond en geene enkele der rijkemensenpartijen zich de schijnheiligheid zou getroosten voor de werklieden te beloven iets te doen.

Werklieden, stemt tegen die verraders uwer klasse en tegen hunne slechte meesters.

De anti-socialisten uit d'Oudburg vinden het zeer slecht dat christelijke en andere werklieden één bond vormen, alhoewel al die menschen dezelfde belangen hebben.

Maar zij vinden het heel natuurlijk dat de katholieke rijken en liberale rijken lid zijn van den bestuursraad der zelfde fabrieken, als *La Lys*, *Gantoise*, enz., waar zij als tweelingbroeders heel gerust de duizende franken opstrijken door den arbeid der christelijke en andere werklieden gewonnen.

Waarom maken die anti-socialistische volksvrienden (?) dan verschil tusschen werklieden en rijke menschen?

Omdat zij door de rijke menschen gesteund worden om de werklieden te verdeelen en op die wijze de regeering der rijke menschen te doen voortduren.

Gelijk Judas Jezus-Christus verkocht, zoo verkoopen zij hunne arme broers.

Gent, druk-uitg. Em. Claeys, Metserstraat,

REDA ADMINIS GE GAREN

Ongeteek
ven worden
nomen.

Berichten
stakingen
moeten door
eenig. geste

Meelin

Maandag,
lentino, Kuip
Dagorde:
Sprekers:
De harmon
nen met een
Marckring st
Werkliede
het collectivi
Komt luist
Komt uwe
strevens, zoo
opinie heeft.

Wetge

SOCIALIS VLA

Arr
Anseele, Edu
Baudewyn,
Spinner).
De Bruyne,
Foucaert, Ja
Hardyns, Fe
(gewezen V
Maenhout, b
berg.
Stautemas
(gewezen B
Van Bevere
Wacri, Fran

Arr
Anseele, Edu
Gent.
Luyckx, Fran
Sanders, we
Spitaels, land

Arrond
Foucaert, Ja
te Gent.
Hardyns, Fe
(gewezen V

Arrond
Ed. Ansee
Gent.
Fr. Daniel
A. De Met
Const. Go
Werker, id.
F. Huyghe
Aug Mort
F. Speyers
tuurlijke wete
Stautemas
nu dagbladsch
P. Suikerl
Edm. Van
G. Vanfle

Arron
Elbers, schrij
Van Tricht,
te Steenocke
Peeters, sch
Verbelen, sch

Arro
Beosier Leo
Claeys Teof.
Henderyckx
middelbaar
Meulmans
Pierron Eva
ris van den
Van Langer
der samenv

Arro
Anseenw, Er
Stautemas
(gewezen B
Thys, Karel,

Arro
Belvenne, La
Battelaere,
Sellers, Fran
Wauters, Fr